

Sveriges förenade studentkårer

Handläggare: Sebastian Lagunas Rosén Datum: 2016-10-28

Dnr: PU2-4/1617

Remissvar angående Ny upplaga av Rättssäker examination (rapport 2008:36)

Sveriges förenade studentkårer (SFS) har av UKÄ fått möjlighet att yttra sig angående Ny upplaga av rättssäker examination (rapport 2008:36).

SFS inkommer här med sitt remissvar.

Stockholm dag som ovan

Charlotta Tjärdahl
Vice ordförande

charlotta.tjardahl@sfs.se
08- 54 57 01 07

Sebastian Lagunas Rosén
Politisk sekreterare

sebastian.lagunas.rosen@sfs.se
08- 54 57 01 10

SFS synpunkter angående Ny upplaga av Rättssäker examination (rapport 2008:36)

SFS främsta och mest övergripande utgångspunkt för hur examination kan göras mer rättssäker, är att examinationsmoment i största möjliga utsträckning ska göras förutsägbara och transparenta. Studenter bör i ett tidigt skede få all relevant information om examinationsförfarandet. SFS anser att rekommendationen bör vara att relevant information, i större utsträckning än nu, ska införlivas i kursplanen eller jämförbara dokument.

SFS redogör här för de ur ett studentperspektiv mest angelägna aspekterna, presenterade under de kategorier som UKÄ anger i remissen. SFS ser fram emot att fortsätta vara delaktiga och komma med inspel i arbetet med den nya upplagan av Rättssäker examination.

Digital examination

Det kan vara fördelaktigt att betona att digitala examinationsformer har goda förutsättningar för att förbättra rättssäkerheten: De underlättar anonymisering och plagiatkontroll och handstil eller dylikt kan inte påverka bedömningen.

Lunds universitets studentkårer framhäver att det är önskvärt att inblandade aktörer beaktar de svårigheter som kan uppkomma i samband med digitala examinationsformer: "Viktigt att ta i beaktande är att studenter med pedagogiskt stöd fortfarande ska kunna nyttja dessa [stöd] problemfritt och att det är kursmål och inte datorkompetens som ska examineras." SFS instämmer i detta. Det är samtidigt viktigt att i den nya upplagan göra tydligt vad som avses med "digital examination". Salstentor i datorsalar torde vara förhållandevis oproblematiske, eftersom det redan idag ska finnas särskilda lösningar på plats för personer som har svårt att examineras genom traditionella salstentor. Det är dock oklart hur det i nuläget fungerar med nätbaserade prov där studenten inte är fysiskt närvarande. Risken bör beaktas att sådan examination kan ge upphov till ytterligare svårigheter av det slag som tas upp av Lunds universitets studentkårer.

Studenter med funktionsnedsättningar

SFS menar att förutsägbarhet är en viktig rättssäkerhetsfråga för studenten. Av den anledningen är det önskvärt att personer med funktionsvariationer i ett tidigt skede får information om vilka alternativa examinationsformer som finns tillgängliga, och hur bedömningen av dessa är relaterade till kursmålen. Detta kan till exempel uppnås genom att föra in alternativa examinationsformer i kursplanen eller genom att varje lärosäte, institution eller annan lämplig instans anger tydliga generella riktlinjer för vilka möjligheter som tillhandahålls. Den nya upplagan bör införa en rekommendation om att sådan information ska göras tillgänglig.

Grupptentamen

Rekommendationen bör vara att grupptentamen ska användas när det är den mest lämpliga examinationsformen, men att grupptentamen inte ska användas som ett sätt att spara resurser. I de fall en individuell examinering skulle möjliggöra en mer precis bedömning av hur studenterna lever upp till kursmålen, utan att medföra pedagogiska eller andra nackdelar, så bör en individuell examinering rekommenderas.

Det är ofta svårt att bedöma individuella studenters prestation vid grupparbeten. Denna fråga tas upp i den tidigare upplagan av Rättssäker examination, men problemet kvarstår. Den nya upplagan bör därför innehålla tydligare råd till examinerande lärare, särskilt med avseende på hur de kan säkerställa att det framgår tydligt hur varje student har bidragit till arbetet. Om en viss uppgift inte går att genomföra på ett sådant sätt att det tydligt framgår vem som har gjort vad, så bör rådet vara att inte använda grupptentamen för uppgiften i fråga.

Det är viktigt att påpeka att anonymisering är lika relevant vid grupptentamina som individuella tentamina. Såvida inga särskilda omständigheter föreligger, är det vid skriftliga grupptentamina önskvärt att redogörelsen av de individuella bidragen anonymiseras – till exempel genom att studenterna erhåller en anonymiseringskod i samband med att uppgiften påbörjas.

Med anledning av svårigheten att bedöma den individuella prestationen i grupptentamen, föreslår Lunds universitets studentkårer att grupptentamen ska bedömas på en tvågradig betygsskala. SFS tar inte ställning vare sig för eller emot flergradiga betyg, men ser det som självklart att betygsskalan inte ska vara mer finmaskig än att examinationen kan utgöra en god grund för att ge ett visst betyg snarare än ett annat. Oavsett vilken examinationsform som används, så måste den ge tillräckligt information för att åtskilja de olika betygsstegen. Det är alltid viktigt att en viss försiktighet vidtas för att leva upp till det kravet och därigenom undvika godtycke. SFS anser dock inte att grupptentamen *per se* fordrar ett mer avgränsat förfarande än andra examinationsformer.

Studentens medverkan vid examinationen

Det kan finnas pedagogiska förtjänster i att låta studenter ge respons på varandras arbeten. Det är dock viktigt att examinerande lärare alltid gör en självständig bedömning. Studenters bedömningar av varandras arbeten får endast fungera som ett kompletterande underlag. Det är önskvärt att detta förtydligas i den nya upplagan av rapporten.

Examinationsspråk

Det är viktigt att studenten tidigt får veta på vilka språk examinationen får ske. Det förekommer idag att praxis är inte finns dokumenterat på ett tillfredsställande sätt, vilket bland annat påverkar huruvida kurser som ges på engelska kan examineras på svenska och om svar på andra nordiska språk än svenska godtas. Särskilt studenter från Norge eller Danmark kan behöva veta detta för att välja om de ska gå en kurs, men studenter med andra språkbakgrunder påverkas också. Det vore önskvärt att om den nya rapporten innehöll en rekommendation att frågor om examinationsspråk besvaras i kursplanen.

Ersättningsuppgifter vid obligatoriska utbildningsmoment

SFS vill återigen betona fördelen med att skapa förutsägbarhet genom att ange relevant information i kursplanen. En önskvärd rekommendation vore att kursplanen bör innehålla information om vilka möjligheter det finns att göra ersättningsuppgifter vid obligatoriska utbildningsmoment, samt vad formen för dessa uppgifter är.

Det är vidare viktigt att ersättningsuppgifter är relevanta och av rimlig omfattning. Syftet med uppgifterna måste vara att studenten ska få eller uppvisa kunskaper motsvarande de som studenterna väntas få eller uppvisa genom det obligatoriska utbildningsmomentet.

Lunds universitets studentkårer menar att ersättningsuppgifter vid obligatoriska utbildningsmoment ”sker både mer och mindre formellt, och att det senare fallet är ett problem. Ersättningsuppgifter ska finnas detaljerade i kursplanen, och studenten ska ha rätt till det i samtliga fall en uteblivit från examination med giltiga skäl. LUS inräknar, men begränsar inte, giltiga skäl till exempelvis sjukintyg, åtaganden som studentrepresentant eller händelser som hindrar en från att delta som ligger utanför ens kontroll så som stormar som utgör en fara för allmänheten eller inställda kommunikationer utan alternativ”. SFS anser att denna kommentar bör beaktas. Till giltiga skäl kan även trängande familjeskäl och vård av barn räknas. Ytterligare ett giltigt skäl bör vara om studenten (inom ramen för ett program) läser flera parallella kurser och kurstillfällena krockar.

Rätt till handledning efter kursens slut

Möjligheten till handledning av examensarbete efter kursens slut är värdefull för många studenter. Det är dock viktigt att studenterna i god tid får tydlig information om hur mycket sådan handledning de kan få, och hur långt efter kursens slut handledningen erbjuds.

Frågor om möjligheten till handledning är över lag viktiga för många studenter, och brister i handledningen upplevs ibland som väldigt problematiska. Samtidigt så varierar behovet av handledning beroende på utbildningens och själva examensarbetets karaktär. Det vore därför önskvärt att lärosätena i dialog med studentkårer vid lärosätet tog fram riktlinjer för hur mycket handledning som bör erbjudas, både under och efter kursen.

Registrering av betyg i Ladok

För många studenter är det viktigt att få betyg snabbt, särskilt med tanke på att möjligheten att uppvisa ett betyg kan vara en förutsättning för att erhålla eller behålla studiemedel eller studentbostad, vilket i sin tur ofta är en förutsättning för att kunna fortsätta bedriva studier. Det vore önskvärt att införa en rekommendation om att ett betyg ska registreras i Ladok högst en vecka efter att beslut om betyg har tagits.

Synpunkter på den tidigare rapporten

Det vore önskvärt att göra mer tydligt vad som är tolkningar av lagen och vad som är frivilliga rekommendationer. Ett sådant tydliggörande skulle göra det enklare för studentkårer att använda rapporten.

Andra frågeställningar

Rekommendationerna angående anonymisering är mycket sparsamma i den tidigare upplagan av Rättssäker examination. För att motverka diskriminering, anser SFS att rekommendationen bör vara att examinationsuppgifter i regel bör anonymiseras. Rekommendationen bör vidare vara att undantag ska förekomma endast om anonymisering skulle försvåra en saklig bedömning av hur studenten lever upp till kursmålen. Anonymisering av exempelvis salstentor och hemtentor går att uppnå med så enkla medel att resursbrist inte kan anses vara ett legitimt skäl för att avstå.